

การวิจัยต้นทุนต่อหน่วยงานบริการผู้ป่วย ห้องปฏิบัติการเภสัชชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนต่อหน่วยงานบริการผู้ป่วย และ ศึกษาสัดส่วนของต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน ของงานบริการผู้ป่วยของห้องปฏิบัติการเภสัชชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในมุมมองของผู้ให้บริการ ข้อมูลต้นทุนต่างๆ และ ข้อมูลสถิติการให้บริการขายยา ทำการเก็บแบบย้อนหลังในปีงบประมาณ 2542 ส่วนข้อมูลเวลาการทำงานในแต่ละกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และสถิติการงานบริการให้คำปรึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบไปข้างหน้าเป็นเวลา 1 เดือน โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง แบ่งหน่วยงานของห้องปฏิบัติการเภสัชชุมชนฯ ออกเป็น 2 กลุ่มกิจกรรมใหญ่ๆ คือ กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และกิจกรรมการให้บริการผู้ป่วย จัดสรรต้นทุนทางตรงของกลุ่มกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ไปเป็นต้นทุนทางอ้อมของกลุ่มกิจกรรมการให้บริการผู้ป่วย โดยวิธีการจัดสรรต้นทุนแบบสองรอบ

ผลการวิจัยพบว่า ห้องปฏิบัติการเภสัชชุมชน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีกิจกรรมหลักในการให้บริการผู้ป่วย อยู่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมงานบริการขายยา และกิจกรรมงานบริการให้คำปรึกษา ในปีงบประมาณ 2542 ห้องปฏิบัติการเภสัชชุมชนฯ มีต้นทุนรวมทั้งหมด เป็นเงิน 1,436,849.15 บาท คิดเป็นสัดส่วนต้นทุนค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 3.90 : 2.17 : 1 (ร้อยละ 55.19, 30.65 และ 14.16 ตามลำดับ) งานบริการขายยา มีต้นทุนทางตรงเท่ากับ 601,617.61 บาท ต้นทุนทางอ้อม 645,738.10 บาท คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมด 1,247,355.71 บาท โดยมีปริมาณการให้บริการขายยา 64,596 ครั้งในปีงบประมาณ 2542 คิดเป็นต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการขายยา เท่ากับ 19.31 บาทต่อครั้ง ส่วนงานบริการให้คำปรึกษา มีต้นทุนทางตรงเท่ากับ 85,454.97 บาท ต้นทุนทางอ้อม 104,038.47 บาท คิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมด 189,493.44 บาท มีปริมาณการให้บริการให้คำปรึกษา 997 ครั้งต่อปี คิดเป็นต้นทุนต่อหน่วยงานบริการให้คำปรึกษา 190.06 บาทต่อครั้ง

หลักการของการศึกษาต้นทุนต่อหน่วยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ เพื่อศึกษาต้นทุนต่อหน่วยของร้านยาทั่วไปได้ โดยควรทำการเก็บข้อมูลทุกอย่างในช่วงเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของต้นทุนต่อหน่วยที่ศึกษาได้

The objectives of this descriptive survey research were to determine the unit cost and the ratio of labour cost, material cost and capital cost of patient services at the Community Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Chiang Mai University in the provider's perspective. Cost data and numbers of patients' services were collected in the fiscal year of 1998 (October 1, 1997–September 30, 1998), data about time allocation of personnel and number of patients' counseling were collected prospectively for 1 month by using the data collecting form. All cost centers in the Community Pharmacy were identified and classified into two categories, which were the non-revenue producing cost center (NRPCC) and patient services (PS). All cost in the NRPCC were allocated to the PS by using double distribution allocation method.

The results showed that there were two kinds of patient services at the Community Pharmacy, which were the dispensing and the counseling services. In the fiscal year of 1998, the Community Pharmacy had a total cost of 1,436,849.15 baht. The ratio of labour cost : material cost : capital cost was 3.90 : 2.17 : 1 (a percentage of 55.19, 30.65 and 14.16 respectively). For dispensing service, the total direct cost was 601,617.61 baht, while the indirect cost was 645,738.10 baht. The full cost was 1,247,355.71 baht. The number of dispensing service in the fiscal year of 1998 were 64,596 visits. So the unit cost of dispensing service was 19.31 baht per visit. For counseling service, the total direct cost was 85,454.97 baht, while the indirect cost was 104,038.47 baht. The full cost was 189,493.44 baht. The number of counselling service in the fiscal year of 1998 were 997 visits. So the unit cost of counselling service was 190.06 baht per visit.

The principle of unit cost determination from this research could be applied to study the unit cost of the drug store. All data need to be collected at the same period of the study in order to get the most reasonable and correct value.